

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/110/2019                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 1218206993                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 26.06.2019                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Lubor Šebo               |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2019:1218206993.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti M.: U. M., nar. X. R. XXXX a R. M., nar. XX. R. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, Bratislava, deti rodičov: matky U. Y. M., bytom v V., P. X, zastúpenej obchodnou spoločnosťou hbr advokáti s. r. o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 15, IČO: 47 239 310, v mene ktorej koná konateľ a advokát Martin Holíč alebo Mgr. Milan Brach, otca: C. C. M., P., trvale bytom v V., P. X, t. č. Ž., Š., zastúpeného JUDr. Andrejom Garom, advokátom so sídlom v Bratislave, Štefánikova 14, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 28 P 134/2018, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 13. marca 2019 sp. zn. 20 CoP 10/2019, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) uznesením z 27. decembra 2018 č. k. 28 P 134/2018-72 zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd uložil matke detí povinnosť odovzdať maloletého U. a maloletého R. do osobnej starostlivosti otca. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný, pričom poukázal na to, že predpokladá, že všetci účastníci sa zhodnú na tom, že stabilita detí je aktuálne tým najdôležitejším záujmom, čo sa týka maloletých detí. Uviedol, že síce považuje za najlepšie riešenie pre deti, ich zverenie do starostlivosti otca, takto aj rozhodol v konaní o rozvode, a dôvody pre ktoré tak rozhodol, sa nezmenili. Dodal, že ako však vyplynulo z priebehu konania o rozvode, matka s týmto riešením nesúhlasí a v odvolacom konaní sa bude dožadovať zmeny rozhodnutia prvostupňového súdu. A to je podľa súdu prvej inštancie hlavný dôvod, prečo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, nakoľko nemôže s istotou povedať, že jeho názor bude zdieľať aj odvolací súd. Ak by vyhovel návrhu na neodkladné opatrenie, deti by zrejme odišli do Š.C. a pokiaľ by odvolací súd v odvolacom konaní o rozvode zmenil rozhodnutie prvoinstančného súdu v časti zverenia, maloleté deti by opätovne menili svoje bydlisko aj školu. Súd prvej inštancie je toho názoru, že pre deti je rozhodne vhodnejšie a

menej traumatizujúce, ak zmien bude čo najmenej. Z uvedených dôvodov, berúc do úvahy záujem maloletých detí, návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Konštatoval, že je síce pravdou, že tento stav zavinila matka, ktorá deti otcovi z dovolenky na F. nevrátila, ale zamietnutím návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd prvej inštancie v žiadnom prípade nelegitimizuje konanie matky. Bez ohľadu na to, ktorý z rodičov čo a do akej miery zavinil, nemali by byť týmto konaním postihnuté deti a v dôsledku chýb svojich rodičov by sa nemali každý polrok sťahovať a meniť školu. Poukázal na to, že ide o konanie vo veciach maloletých detí, v ktorom sa má sledovať ich najlepší záujem.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie otca uznesením z 13. marca 2019 sp. zn. 20 CoP 10/2019 uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že matka je povinná odovzdať maloleté deti, a to U. M., nar. X. R. XXXX a R. M., nar. XX. R. XXXX do osobnej starostlivosti otca C.. C. M., P., narodeného XX. Y. XXXX, bytom v V., P. X. Neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 28P/66/2017 o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom. Uznesenie súdu prvej inštancie zmenil na základe toho, že dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné. Zdôraznil, že od počiatku boli dané dôvody pre vyhovieť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko celé konanie (aj konanie o rozvod manželstva a ÚPP na čas po rozvode, ako aj o nariadenie neodkladných opatrení) žiaľ (hoci z objektívnych dôvodov) trvá dlho, a preto s poukazom na všetky vyššie uvedené dôvody (t. j. posúdenie vzájomných rodičovských kompetencií, rodičovská dohoda a jej účinky, obmedzovanie styku otca s maloletými deťmi zo strany matky a súčasne násilné citové odlúčenie súrodencov spôsobené konaním matky) je žiadúce, aby sa deti obratom vrátili do starostlivosti otca, ako aj ku svojej sestre C., nakoľko týmto rozhodnutím sa bude naplňať aj článok 5 písm. h) Zákona o rodine, podľa ktorého záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňujú najmä podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami. Inak povedané, potrebnosť bezodkladnej úpravy pomerov vidí odvolací súd v tom, aby nedochádzalo k ďalšiemu trvaniu pretrhnutia citových väzieb súrodencov, ktorí na sebe vzájomne lípnu, majú sa radi, pričom ich vzájomné väzby matka pretrhla neželaným spôsobom. V tejto súvislosti odvolací súd udáva, že realizoval pojednávanie a vypočul opätovne maloleté deti. Z výsluchu maloletého U. odvolací súd zistil, že maloletý U. chce zostať na území F. E. (viackrát to počas výsluchu zdôraznil, napriek tomu, že túto otázku odvolací súd maloletému U. nepoložil), avšak na otázku súdu prečo sa nechce vrátiť do Š. uviedol, že preto, aby opätovne nestratil kamarátov, aby nemusel začínať odznova, aby sa nemusel znovu sťahovať, lebo sa nechce sťahovať. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že maloletý U. práve v dôsledku konania matky bol vystavený negatívnym pocitom, ktoré už spätne nechce zažiť. Odvolací súd síce zobral do úvahy aj názor maloletého U., avšak zároveň sa s ním nemohol absolútne stotožniť, nakoľko musel zobrať do úvahy aj iné kritéria potrebné pre posúdenie danej situácie. Odvolací súd uviedol, že si nemôže bez ďalšieho osvojiť názor maloletého pri výsluchu, ale musí zobrať do úvahy všetky skutočnosti zistené v konaní. V tomto prípade zobral odvolací súd do úvahy aj odpoveď maloletého U. na otázku, prečo keď prvýkrát vypovedal v konaní pred súdom povedal, že sa chce vrátiť do Š., U. odpovedal, že na túto otázku odpovedať nevie. Inak povedané, odvolací súd má za to, že maloletý U. si osvojil názor matky, že chce, aby maloleté deti zostali na území F. E.. Z obsahu spisu je zrejmé, že názory detí na miesto ich pobytu nie sú stabilné. Z výsluchu maloletého R. odvolací súd zistil, že maloletý má rovnako pozitívny vzťah k obom rodičom, ako aj k sestre. Podľa odvolacieho súdu bolo nepochybne preukázané, že obe maloleté deti majú veľmi silný a pozitívny vzťah k ich sestre C., ktorá zostala žiť a bývať vo Š. s otcom a odmieta žiť s matkou na F.. Odvolací súd považuje za potrebné vzájomné súrodenecké väzby spojiť a aj z tohto dôvodu neodkladné opatrenie nariadiť. Odvolací súd zdôraznil, že v tomto prípade nie je možné stabilitu, respektíve nestabilitu maloletých detí stotožňovať s pojmom neustáleho sťahovania maloletých detí. Má za to, že v prípade týchto detí t. j. maloletého R., ako aj maloletého U. ide o deti diplomata, ktoré sledujú osud svojho rodiča (a to aj v prípade, že by matka zostala žiť s otcom v jednej domácnosti), a teda je možné sťahovanie detí v závislosti od vyslania rodiča považovať za prirodzenú súčasť ich života. Nie je možné dať na ťarchu otca, že pracuje ako diplomat a v súvislosti s jeho prácou sa vyžaduje sťahovanie jeho rodiny. Odvolací súd má za to, že stabilitu maloletým deťom v tomto prípade poskytuje viac otec ako matka, a preto odvolací súd

považoval za potrebné zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie a nariadiť neodkladné opatrenia v takom znení, že matke uložil povinnosť odovzdať maloletého U. a maloletého R. do osobnej starostlivosti otca. Zároveň však súd považoval za potrebné obmedziť rozsah trvania tohto neodkladného opatrenia do času právoplatného rozhodnutia v konaní vo veci vedenom pod sp. zn. 28P/66/2017 a to z dôvodu zosúladenia vzájomnej rozhodovacej činnosti.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala matka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ a písm. c/ CSP. V rámci vady zmätočnosti § 420 písm. f/ CSP mala za to, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za porušenie práva na spravodlivý proces považuje to, že maloleté deti neboli v konaní pred súdom a na pojednávaní realizovanom výsluchu maloletých detí riadne zastúpené kolíznym opatrovníkom. Namietla, že odvolací súd z výsluchu maloletého R. a U. z 13. marca 2019 v konaní vedenom pod sp. zn. 20 CoP 10/2019 nevyhotovil žiadny zvukový záznam a vyhotovil len úradný záznam, pričom tak z jeho obsahu nie je možné zistiť priebeh výsluchu maloletých detí, autenticitu odvolacím súdom položených otázok ako aj odpovedí maloletých detí. Podľa matky bolo porušené právo maloletých detí na spravodlivý súdny proces aj tým, že ich súd neinformoval o prebiehajúcom konaní a neobjasnil im dôsledky súdneho rozhodnutia vo veci. Ďalšie pochybenie vidí v nevykázanom predvolaní kolízneho opatrovníka maloletých detí na pojednávanie konané 13. marca 2019. Žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a odložil vykonateľnosť tohto uznesenia.

4. Otec v písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie matky odmietnuť ako neprípustné v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v písomnom vyjadrení súhlasil s porušením ustanovenia § 100 a § 180 CSP a žiadal zrušiť uznesenie odvolacieho súdu a odložiť vykonateľnosť uznesenia.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie matky je potrebné odmietnuť. Najvyšší súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) uvádza nasledovné:

8. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje CMP. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej aplikoval CSP na konanie o dovolaní matky.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (pozri rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 236/2016, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R

19/2017). Najvyšší súd rovnako v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 157/2017 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 21/2018 uviedol, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takeého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého bola podaná nadväzujúca žaloba.

11. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 CSP, dovolací súd prednostne skúma, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti v dovolaní tvrdenej procesnej vady v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristúpi dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Z uvedeného je zrejmé, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k namietanej procesnej vade došlo alebo nie.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že bol podaný návrh otca na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode (doručený súdu prvej inštancie 22. marca 2017) a súčasne podal otec návrh na nariadenie neodkladného opatrenia do už začatého konania 29. septembra 2018.

13. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu.

14. V predmetnej veci však nejde ani o jeden z vyššie vymenovaných prípadov. Rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním matky nie je rozhodnutím vo veci samej a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, pretože otec podal tak, ako bolo vyššie uvedené, ešte pred podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia návrh vo veci samej, preto prípustnosť dovolania matky z § 420 písm. f/ a písm. c/ CSP nemožno vyvodzovať.

15. Podľa § 447 písm. c/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

16. Vzhľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie matky smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému podľa § 420 CSP nie je dovolanie prípustné, a preto dovolanie odmietol (§ 447 písm. c/ CSP) bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.